

Загальні поняття інструментарію внутрішнього аудиту

➤➤ Базовий курс з внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту

ЗМІСТ

01

Визначення понять «метод», «прийом», «аудиторська процедура» у внутрішньому аудиті

02

Роль аналітичних процедур для якісного й ефективного планування та виконання аудиторського завдання

Вимоги Стандартів

НАЦІОНАЛЬНІ

СТАНДАРТИ

МІЖНАРОДНІ

6. Стандарт 10 «Виконання аудиторського завдання»

1. Виконання аудиторського завдання передбачає збір аудиторських доказів працівниками підрозділу внутрішнього аудиту із застосуванням методів, методичних прийомів і процедур, здійснення аналізу зібраних даних та їх оцінки за визначеними критеріями, що забезпечують обґрунтованість висновків за його результатами.

2300 – Виконання завдання

Внутрішні аудитори повинні збирати, аналізувати, оцінювати й документально оформлювати інформацію в обсязі, достатньому для досягнення цілей завдання.

2320 – Аналіз та оцінка

Внутрішні аудитори повинні формулювати висновки та результати завдання на основі відповідного аналізу й оцінок.

*Керівництво із застосування стандарту 2320-1
(International Professional Practices Framework (IPPF))
присвячено саме аналітичним процедурам*

Що ми вкладаємо в зміст понять...

МЕТОД

«**Метод**» походить від грецького - дослідження. Тому метод будь-якої науки свідчить про те, яким чином, із застосуванням яких прийомів і процедур досліджуються об'єкти.

Метод у внутрішньому аудиті доцільно розглядати як сукупність прийомів, за допомогою яких досліджується стан об'єкта внутрішнього аудиту, щодо якого проводиться аудит.

АУДИТОРСЬКИЙ ПРИЙОМ

Спосіб здійснення (виконання) окремої аудиторської дії:

- вивчення;
- спостереження;
- опитування;
- підтвердження;
- підрахунок;
- аналітичний огляд.

АНАЛІТИЧНА ПРОЦЕДУРА

Вид аудиторських процедур, що передбачає порівняння різних наборів фінансової та операційної інформації для визначення взаємозв'язків, тенденцій за період, що досліджується.

АУДИТОРСЬКА ПРОЦЕДУРА

«**Процедура**» (походить від слова procedo – проходжу, походжу) означає проведення тих чи інших дій для виконання даної роботи або досягнення певних цілей.

В аудиті - певний порядок дій аудитора для отримання результатів на певному етапі внутрішнього аудиту.

Під час вибору методів, прийомів, аудиторських процедур необхідно враховувати:

наскільки обраний метод аудиту дозволяє досягти цілей, встановлених на даному етапі проведення внутрішнього аудиту

наявність у внутрішнього аудитора достатніх навиків і досвіду для застосування обраного методу

доступність матеріалів, а також на скільки їх якість дозволяє застосувати обраний метод аудиту

чи є застосування обраної методики економічно виправданим (ефект від її застосування має перевищувати необхідні затрати та зусилля)

чи буде забезпечена достовірність висновку, отриманого за результатами застосування даного методу аудиту

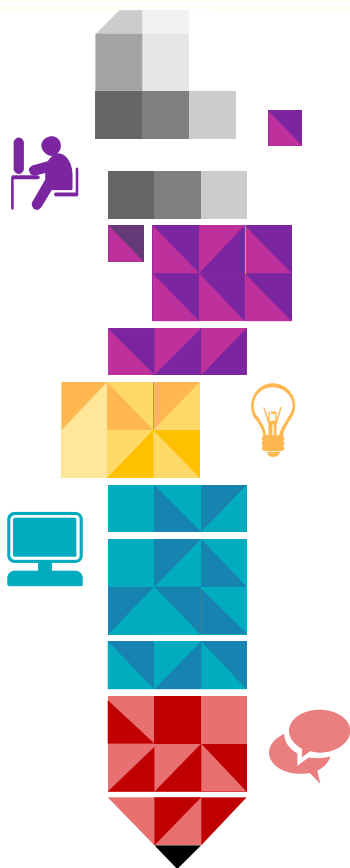

Методичні прийоми у внутрішньому аудиті

П
Р
И
Й
О
М
И

В

А
У
Д
И
Т
І

Вивчення

Вивчення записів документів, матеріальних активів. Дає змогу отримати докази різного ступеню достовірності, що залежить від їх суті і джерел.

Спостереження

Візуальний нагляд за ходом виконання операцій і процедур з метою визначення фактичного способу їх виконання. Широко застосовується при дослідженні внутрішнім аудитором системи внутрішнього контролю.

Опитування

Пошук офіційних і неофіційних доказів в усній та письмовій формі у відповідальних за діяльність осіб. Може здійснюватися шляхом проведення інтерв'ю та анкетування.

Підтвердження

Отримання аудитором у письмовій формі відповіді для підтвердження вже наявної інформації.

Підрахунок

Підрахунок арифметичної точності записів.

Аналітичний огляд

Дослідження важливих коефіцієнтів, тенденцій та інших даних, що характеризують стан об'єкта внутрішнього аудиту.

Характеристики документальної перевірки

ПЕРЕВАГИ

- ✓ дає вичерпну й історичну інформацію;
- ✓ не перериває робочу діяльність;
- ✓ інформація вже існує.

ВИКЛИКИ

- часто займає багато часу;
- інформація може бути неповною;
- потрібно чітко розуміти, що потрібно шукати;
- не гнучкі засоби для отримання даних;
- дані обмежені документами, що вже існують;
- обмежені можливості щодо встановлення причин існуючих проблем

Тестування заходів контролю

МСА:

Тести заходів контролю (Tests of controls) – аудиторська процедура, розроблена для оцінки ефективності функціонування заходів контролю для запобігання або виявлення та виправлення суттєвих викривлень на рівні тверджень.

МСЗНВ 3402 (ISAE 3402):

Тест заходів контролю – процедура, призначена для оцінки ефективності функціонування заходів контролю в досягненні цілей контролю, зазначених в описі системи організації.

Це вивчення аудитором заходів внутрішнього контролю з метою отримання аудиторських доказів щодо ефективності функціонування заходів контролю.

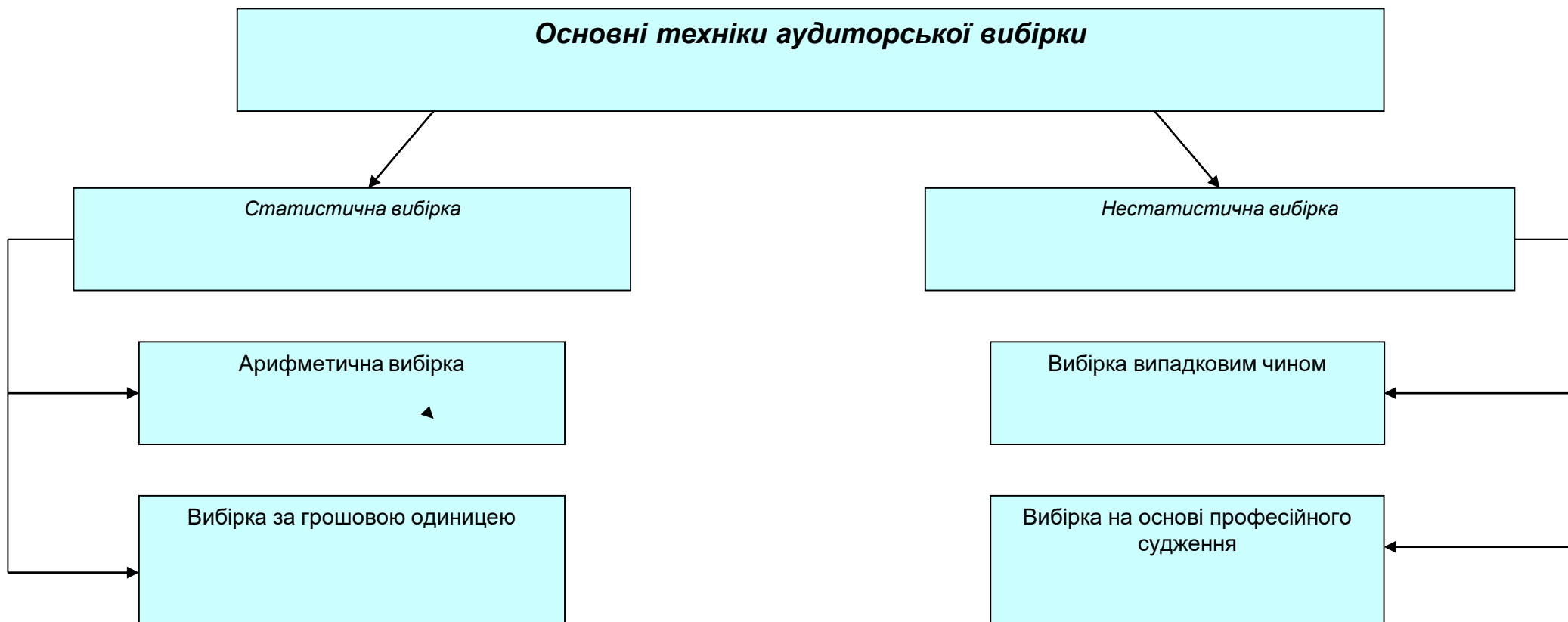
Оцінка дизайну (структура) заходів контролю

Оцінка здійснення заходів контролю

Оцінка досягнення цілей заходів контролю

Аудиторська вибірка

Більш детальну інформацію можна знайти в методичному посібнику «ВНУТРІШНІЙ ФІНАНСОВИЙ АУДИТ», який розміщений на офіційному сайті Мінфіну.

Нестатистична вибірка

Вибірка випадковим чином

Внутрішній аудитор безпристрасний щодо вибору трансакцій (наприклад, обираються трансакції на кожен період (тиждень) для тестування правильного функціонування заходів контролю або проводиться вибір блоку періоду (тиждень, місяць) для тестування усіх операцій у зазначеному періоді.

Вибірка на основі професійного судження аудитора

Внутрішній аудитор зосереджується на конкретних трансакціях на основі власного професійного судження (наприклад, обирає трансакції високої вартості; специфічні трансакції; незвичні трансакції або трансакції з вищим рівнем помилок; трансакції із залученням керівника державної установи або в яких керівник відмінив заходи контролю; трансакції у період відпусток / свят тощо). Також вибірка на основі професійного судження може використовуватися внутрішнім аудитором для вибору прикладів недоліків на підтвердження висновку внутрішнього аудитора про слабкість системи контролю та / або у випадку, коли статистична вибірка є затратною і непрактичною.

Статистична вибірка

Арифметична вибірка

Одиниці вибірки (наприклад, окремі трансакції, які будуть вибірково перевірені) визначаються шляхом арифметичного розділення розміру генеральної сукупності / на розмір аудиторської вибірки. Наприклад, якщо при здійсненні вибіркової перевірки орендних договорів їх генеральна сукупність (загальна кількість) становить 100 договорів, а в ході попереднього дослідження визначено, що достатній розмір аудиторської вибірки становитиме 20 %, то арифметична вибірка передбачатиме перевірку кожного п'ятого договору в переліку усіх договорів, побудованому у певній послідовності (наприклад, у порядку їх реєстрації).

Вибірка за грошовою одиницею

Це метод, в якому відбираються не елементи сукупності (документи, трансакції тощо), а грошові одиниці (грн, євро). Розроблено метод для того, щоб зробити фінансову оцінку та мати кожен грошову одиницю з рівним шансом вибору. При виборі рахунку-фактури менші рахунки мають такий самий шанс бути обраними, як і великі рахунки

Аналітичні процедури

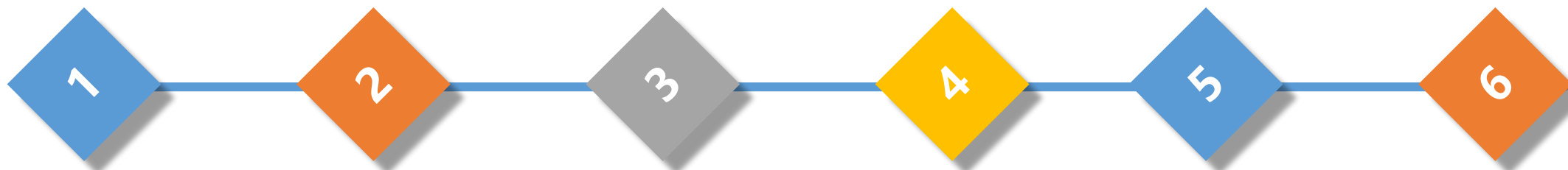

Під час визначення обсягу аналітичних процедур аудитор враховує:

Важливість сфер діяльності, які є об'єктом внутрішнього аудиту

Адекватність системи внутрішнього контролю

Точність, з якою можуть бути передбачені результати, отримані в результаті аналітичних процедур

Оцінку ризиків у діяльності, яка є об'єктом внутрішнього аудиту

Доступність і надійність фінансової та іншої інформації

Обсяг використання інших аудиторських процедур для отримання аудиторських доказів

Ситуації, в яких доцільно застосовувати аналітичні процедури

1

Аналіз загального стану процесу, визначення «вузьких місць» для детального тестування

Аналітичні процедури є основним інструментом здійснення аналізу стану процесу або частини процесу. Для цього можуть використовуватися різні підходи до формування даних для проведення таких процедур. Наприклад, якщо відомі основні ризики, які можуть мати вплив на об'єкт внутрішнього аудиту, то можна провести аналіз характеристик цих ризиків. В результаті, пріоритетною для цілей детального тестування буде та частина процесу, яка найбільш вразлива до проаналізованих ризиків.

2

Виявлення та попередня оцінка ризиків на етапі планування аудиторського завдання

Можливість проведення аналітичних процедур на пряму залежать від інформації, яка є на етапі планування. В більшості випадків найбільш доступною виявляється інформація із системи бухгалтерського обліку щодо об'єкта внутрішнього аудиту. Якщо в установі використовуються ІТ-системи, то це дасть можливість проаналізувати не лише бухгалтерські дані, а й забезпечить доступ до інших даних щодо процесів.

Ситуації, в яких доцільно застосовувати аналітичні процедури

3

Аналіз зібраних даних та їх оцінка на етапі виконання аудиторського завдання

На цьому етапі проводиться аналіз зібраних даних чи аудиторських доказів («як є?») шляхом порівняння їх з попередньо визначеними критеріями («як має бути?») та інтерпретація отриманих результатів.

4

Демонстрація впливу виявлених недоліків

Для забезпечення якісного аудиторського дослідження необхідним є детальний і різнобічний аналіз причин встановлених невідповідностей і недоліків, а також їх впливу на діяльність. Результати такого аналізу надалі мають допомогти аудитору підготувати пропозиції щодо вдосконалення тих аспектів діяльності, стосовно яких проводиться аудит.

Програмне забезпечення, яке може використовуватися внутрішніми аудиторами для аналізу даних

Аналіз бізнес-процесів

- ✓ Flexicon Disco

Тестування під час виконання аудиторського завдання

- ✓ ACL
- ✓ IDEA

Співставлення даних

- ✓ MS Excel
- ✓ Qlik
- ✓ MS Access

Формування вибірки

- ✓ TeamMate Analytics
- ✓ MS Excel